



2023-10-24

REMISSVAR
Fi2023/01259

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM
fi.registrator@regeringskansliet.se

Staten och betalningarna (SOU 2023:16)

SmåKom är en nationell organisation för små kommuner. Vi har för närvarande 73 medlemmar, vilka består av de till befolkningstalet mindre, men ofta till ytan större, kommunerna i Sverige. Bland våra medlemmar finns ingen kommun med fler än 15 000 invånare.

För invånare i små kommuner, ofta i lands- och glesbygd, måste det finnas samma möjligheter att genomföra betalningar av alla slag precis som i övriga landet. Vi vet att kontanthantering minskat drastiskt under de senaste åren och att digitaliserade system har tagit över på betalmarknaden. Vi är väl medvetna om att kontanthantering kan innebära vissa risker med det finns olika sätt att lösa säkerhetsfrågorna. Att försöka bromsa utvecklingen är omöjligt och onödigt, men det är av största vikt att alla medborgare som vill ska kunna nyttja de digitala tjänster som erbjuds. Detta förutsätter först och främst ett robust och väl fungerande bredband i alla delar av landet, något som staten definitivt har ansvaret för att tillse snarast.

Sverige måste också värna tillgången till och möjligheten att använda kontanter, dels för att underlätta för dem som av olika skäl inte har möjlighet att använda digitala betalningssätt, dels ur ett beredskapsperspektiv.

Vi är därmed helt överens med utredningen om att staten bör ta ett större ansvar för att upprätthålla kontanthantering. Det är viktigt både när det gäller möjligheten för privatpersoner att betala räkningar med kontanter och att underlätta för handlare som säljer livsnödvändiga varor i gles- och landsbygd att ta emot kontanter.

SmåKom anser att staten återigen bör få ansvaret att erbjuda rikstäckande kassaservice så att människor bland annat kan betala räkningar kontant, så som det var lagstadgat fram till år 2008. Antingen kan staten erbjuda manuella

kontanttjänster i egen regi, eller så kan dessa tjänster upphandlas till ett konkurrenskraftigt pris.

När det gäller handelns kontanthantering har det blivit både krångligare och dyrare att få tag på växelpengar och lämna in dagskassar. Som en följd av detta slutar allt fler handlare att ta emot kontanter. För att vända den utvecklingen behöver staten nu ge subventioner som gör det mer attraktivt för handeln att hantera kontanter. Staten kan till exempel ersätta handeln för hämtning av dagskassar en gång i veckan eller finansiera installation av säkra kassasystem.

Föreningslivet ska inte heller glömmas bort, de hanterar ofta kontanter i sina olika verksamheter och idag är det mycket svårt för många föreningar att på ett smidigt sätt lämna in sina kontantkassar till en bank.

Citat från utredningen:

”En bestämmelse bör införas i lag med innebörden att myndigheter och den som bedriver myndighetsutövning eller tillhandahåller offentligt finansierade tjänster ska vara skyldiga, om inte annat är föreskrivet i lag eller annan författning, att acceptera fysiska betalningsmedel utgivna av Riksbanken (lagliga betalningsmedel) för avgifter under förutsättning att rättsförhållandet mellan parterna har en övervägande offentlighetsrättslig prägel. Skyldigheten ska begränsas till 0,25 prisbasbelopp och en betalning får innehålla högst 50 stycken mynt.”

Vi är helt överens med utredningen om ovanstående och bifaller förslaget om en lagstadgad skyldighet för myndigheter att ta emot kontant betalning.

Citat från utredningen:

”För att breddningen av de statliga insatserna ska få meningsfull effekt, behöver ytterligare resurser tillföras. En rimlig ambitionshöjning är att ytterligare 10 miljoner kronor tillförs anslaget 2:3 Grundläggande betaltjänster under Utgiftsområde 22 Kommunikationer fr.o.m. budgetåret 2024.”

Vi har svårt att se att 10 miljoner ska täcka insatser som tillhandahålls via privata företag (bland annat tillgång till anpassade kontanttjänster, betaltjänster och betallösningar), informations-, utbildnings- och vägledningsinsatser samt ett ökat behov av resurser hos PTS. En större summa känns nödvändig för att de insatser som föreslås ska få genomslag och leda till förändring på riktigt.

SmåKom tackar för förtroendet att lämna synpunkter på utredningen.

Peter Lindroth
Ordförande

Charlotta Haskovec
Verksamhetsledare